

Jana

Država: Slovenija

Doseg: 97.000

Stran: 14

Površina: 1.967 cm²

27.12.2017

Sreda

1 / 4

LIČENJE: BARBARA FARTEK, STILIRANJE: MATEJA ČELAN

AJDA SMREKAR, IGRALKA

ČE NE SPREJEMAMO, NE ZNAMO DAJATI

Igralka mlajše generacije, Ajda Smrekar, članica **MGL**, je izvrstna ustvarjalka najrazličnejših gledaliških, filmskih in televizijskih vlog ter diplomirana komunikologinja.

BESEDILO: ŽIVA M. BRECELJ // FOTOGRAFIJE: ALEKSANDRA SAŠA PRELESNIK

Njena nalezljiva srčnost, zadovoljnost in preprostost se pristno prepletajo z intelektualnostjo. Dragocenost svojega značaja je med pogovorom razkrila tudi z odločnostjo ob resnejših temah in toplino, ko je s spoštovanjem pripovedovala o domu in družini.

V evropskem prostoru naj bi veljalo, da je igrilstvo predvsem umetnost, v Hollywoodu, zibelki filmske industrije, je to šovbiznis. Kam bi umestili igrilstvo v Sloveniji? Koliko gre tudi pri nas za šovbiznis?

Tudi v Hollywoodu je igralski poklic seveda umetniški poklic, neprimerljiva sta infrastruktura in trg, ki ju ta industrija obvladuje. Tudi v Evropi in v Sloveniji je vsak umetnik, ki je del industrije šovbiznisa, podvržen podobnim pritiskom. Če se z umetnostjo ukvarjaš profesionalno, pač ne moreš mimo dejstva, da si odvisen od institucionalnega stroja, kjer tudi za svobodnjake veljajo ista pravila kot v svetu šovbiznisa. V njem je tako kot v ideologiji: dominantna ideologija odreja vse druge ideološke pozicije v družbi.

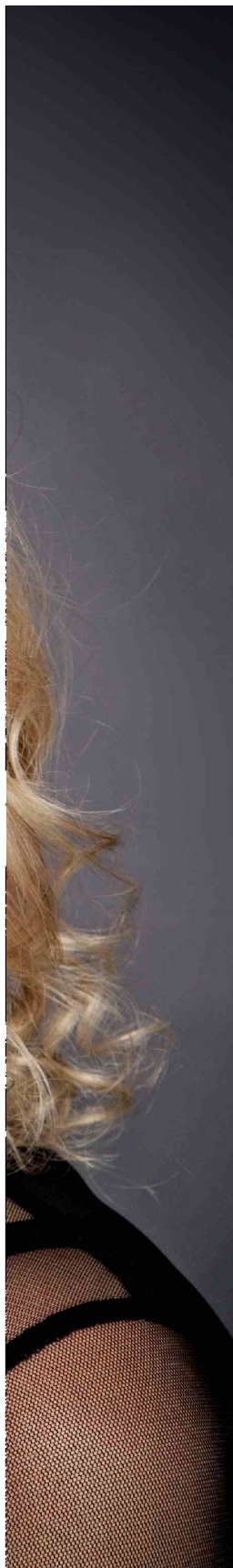
S katerimi težavami se pri nas srečujejo mladi igralci?

S podobnimi, s kakršnimi se danes srečuje večina mla-

dih. Premalo prostih delovnih mest in honorarji pod higienskim minimumom. Res je, z nadaljevalkami na naših televizijah je veliko mladih igralcev dobilo priložnost za delo in dodaten zaslužek. Snemanje v tem mediju je za mladega igralca odlična šola igre pred kamero. Mlad igralec se mora preizkusiti v najrazličnejših projektih in žanrih ter delati z najrazličnejšimi ljudmi. Poleg izkušenj ti tako raznovrstno delo odpre oči, kakšne vsebine si želiš delati. Res pa je tudi, da naše gledališče vsako leto gosti mlade, ki dobijo priložnost, da se predstavijo v profesionalni predstavi in si pridobijo izkušnje. Priložnosti te vrste so pomembne in privlačne predvsem zaradi poklicne in osebnostne rasti, ki od posameznika zahtevajo precej požrtvovalnosti. Ne moreš pa tega sprejeti kot kariero oziroma vse življenje skrbeti za osebnostno rast brez primerne kompenzacije ali nagrade.

Vam je uspelo. Ste članica Mestnega gledališča ljubljanskega, gledamo vas na televiziji in blestite v filmih. Kot mlajša igralka ste nastopili tudi v videospotu Jana Plestenjaka za pesem Ona sanja o Ljubljani. Kakšna je bila vaša zgodba?

Vseh svojih izkušenj sem vesela, z njimi sem ogromno pri-

dobila. Moja zgodba je sicer malo drugačna, saj sem najprej študirala komunikologijo in po kar nekaj zapletih sem se končno lahko vzporedno vpisala tudi na AGRFT. Ker sem pred akademijo dobila priložnost nastopiti v gledališču, filmu in na televiziji, me je to še dodatno spodbudilo, da se čim prej strokovno usposobim – izžolam in usvojim poklic.

Kako je bilo usklajevati dva študija?

Takrat sem se naučila početi več stvari hkrati in očitno tako najbolje delujem še danes. Bilo je precej stresno, saj sem zaradi obvezne prisotnosti na predavanjih večkrat na dan morala z akademije na FDV in nazaj, kar pa je utrdilo mojo psihično pripravljenost. Sicer so bili moji poletni meseci bolj kot morju posvečeni študiju komunikologije, čeprav priznam, da sem dušo in srce imela na AGRFT.

Kako pomemben je pri vašem poklicu videz?

Bolj kot videz so pomembni igralčeva prezenca, karizma, da igralec na odru ali pred kamero izžareva energijo, ki se dotakne gledalca.

Videz, predvsem naj bi to veljalo za igralke, determinira vloge. Lepi mladi igralci naj bi podeljevali zgolj vloge plehkih lepotic. Je to lahko za igralko kljub vsemu dovolj velik izziv? Verjetno ni nič lažje oblikovati lik naivne mladenke kot na videz kompleksnejše vloge Čehovih žensk.

Mislím, da ni lažjih in težjih vlog. Igralsko je težka naloga narediti neki vsakdanji, plehek ali naiven lik zanimiv, ker že sam po sebi ponuja veliko manj igralskega materiala kot kompleksnejše vloge. Zaradi tega je morda takšna naloga celo zahtevnejša, ne pa težja od velike karakterne vloge. Oba lika morata biti prepričljiva, da se gledalec lahko poistoveti z dogajanjem ali celo vanju vživi. Gre tudi za igralske odločitve, srečo in možnosti, ki jih im

V našem majhnem prostoru je bolj malo izbire, saj se v zadnjem času večinoma snemajo tele novele in resničnostni šovi. Se pa svetloba upanja vžiga pri filmu, ki postaja vse bolj prepoznaven tudi za nai naših meia.

Penelope Cruz je bila zelo vesela vloge v filmu Ne premikaj se, ko so jo 'pogršali'.

Seveda! Vsak igralec si želi igrati spekter najrazličnejših vlog. Če obtičiš na eni ali drugi strani, je želja po nasprotnem toliko večja. Filmski režiserji pri nas lahko v gledališču vidijo, česa vsega je posamezen igralec sposoben, kakšen je njegov igralski domet, saj v gledališču praviloma dobivamo

vloge, ki niso arbitrarna izbira, ker nas umeetniški vodje in gledališki režiserji spremljajo dalj časa. Slovenski igralci smo po definicij bolj dejavni na odru kot pred kamero. V tujini recimo zelo spoštujejo klasično šolane igralce, ki poleg izkazanega talenta obvladajo tudi vse vidike Talijine obrti. Oder tak način dela zahteva že sam po sebi. Vsak večer znova moraš oživiti lik, ki ga igraš, ne glede na subjektivne ali objektivne okoliščine.

Veliko se govori o spolnem nadlegovanju v Hollywoodu in celo nasilju nad igralkami, ki so morale tudi skozi pekel, da so prišle do vloge. Kritike so padale tudi po ženskah, češ zakaj so to dopuščale, zdaj pa množično in pod okriljem medijskih kampanj pripovedujejo svoje zgodbe spolnega izsiljevanja. Koliko so ženske dejansko žrtve današnje družbe?

Ko pride tako pereč problem na plan, da se o njem končno spregovori, to opogumi še druge, ki so bili leta tiho. V takšnih primerih sta vedno dve plati zgodbe. Žensko pa tudi moškega degradirajo z insinuacijo, da je do vloge prišla ali prišel iz neprofesionalnih razlogov. Seveda ni izključno, da se tega ne da izkoristiti tudi za pometanje s konkurenco. A pomisliti moramo tudi na verbalno nasilje, ko se na vseh področjih javnega nastopanja uporabljajo takšne podmene kot diskvalifikacijska orodja. Težko je postaviti mejo, katero vedenje gre čez rob. Dobro je, da o teh stvareh govorimo na glas in da jih omenjamo, saj se tako ozaveščamo vsi, akterji in javnost, in vsaj s strahom pred razkritjem v javnosti preprečimo takšna ravnanja.

Zakaj se to lahko dogaja tudi največjim in najvplivnejšim zvezdicam in zakaj so ženske še vedno v tako zelo podrejenem položaju?

Smo res še vedno v tako zelo podrejenem položaju? Je želja po uspehu res tako velika, da je ženska pripravljena sprejeti tudi ponižanje samo zato, da lahko dela in ustvarja? Vsekakor moč nadlegovalca nad žrtvijo izhaja iz njegove ekonomske ali čisto institucionalne prednosti, možnosti odločanja o usodi 'žrtve', žrtev pa se razkritja boji zaradi možnosti kompromitiranja svoje profesionalne karme. Ni dovolj le razkrivanje minulih dogodkov, pogovarjati se moramo predvsem, kako ravnati v takšnih primerih, premagati strah pred neuspehom in profanacijo ter preprečiti nadlegovanje.

Govorimo o podrejenosti žensk v drugih kulturah, v zahodnem svetu se zdi, da ni veliko drugače.

S tem se srečujemo v našem svetu na vsakem koraku. Poglejte naše institucije od parlamenta navzdol! Dokler bomo govorili o ženskih kvotah, bo to najočitnejše znamenje, da je enakost zagotovljena le na papirju. Kako je mogoče danes tolerirati nižje plačilo za enako delo? Problem zahodnega sveta je njegova novičarska naravnost medijev, katerih spomin je kratek, ker ga že naslednji dan prekrijejo druge novice. Nedavna razkritja v Hollywoodu so izjemno pozitivna, saj so se razširila v ameriški kongres in senat, kar daje občutek, da se stvari premikajo v pravi smeri.

Kako blizu vam je feminizem?

Feminizmu kot ideologiji in teoriji sem se nazadnje bolj podrobno posvečala na fakulteti. Če pogovor nanese na to temo, sem seveda zagovornica, dokler gre za enakopravnost, pravice in položaj žensk, če se pa spreobrne v boj proti moškim, pa hitro izstopim. 'Urfeind', dedni sovražnik, kot ga imenuje Mimus v Pariških bohemih, ne more biti spol, temveč miselnost, katere nosilke so tudi ženske.

Ženske kvote so znamenje, da je enakost zagotovljena le na papirju.

Igralka Ajda Sitar se sprašuje: »Kako je mogoče danes tolerirati nižje plačilo za enako delo.«

Po eni strani si želimo, da bi nam moški pridržali vrata, po drugi pa mislimo, da lahko vse naredimo same. So moški zaradi tega danes zmedeni?

Včasih sem bila prepričana, da moram vse znati narediti sama. Če lahko vse sam, si samo od sebe odvisen, in ne od drugih. Tako te nič in nihče ne more razočarati, prizadeti ali pustiti na cedilu. Ljudje ne moremo vsega narediti sami in nam tega tudi ni treba. Ravnanje v medsebojnih odnosih ne sme biti dolžnost ali obveznost, temveč izraz pozornosti. Če ne znamo sprejemati, tudi dajati ne znamo.

Zdaj lahko svojega partnerja (Sebastijana Cavazzo, op. a.) prosite tudi, da vam prestavi omaro ...

Še vedno je moj prvi vzgib, da naredim to sama ... pa me prime za ramo in mirno reče: »Ajda, prosim pusti, da sem tvoj moški.« In ima prav. Zakaj pa ne. Saj je res moj moški.

Kakšno je vaše stanovanje?

Je majhno in prehodno, saj se bosta za mano

vanj vselila tudi moja mlajša brat in sestra. Je blizu gledališča, kar je najpomembnejše. Mama je vedno govorila, da doma niso imeli veliko, vendar je na tisto, kar so imeli, vedno pazila, naj so bile to obleke ali pa kosi pohištva. Vedno je bilo čisto in pospravljeno in zaradi tega je bilo videti, da so imeli več. Tudi moje stanovanje je takšno. Je majhno, ampak je moje. Prijetno in udobno, z veliko fotografijami in predmeti, ki so nosilci spominov. Skrbim, da je urejeno, čisto, pospravljeno in toplo. Imam veliko srečo, da imam prostor, v katerem imam zasebnost in se v njem počutim varno.

Izhajate iz družine pomembnih umetnikov in intelektualcev. Vaš oče je priznani umetnostni zgodovinar, ded izjemen učitelj slavist, kulturni delavec, ustanovitelj galerije in umetnostnega muzeja. Radi razmišljate in govorite o resnejših družbenih temah?

Oče je zelo razgledan človek, zame je bil vedno velika enciklopedija. Mama je defektologinja in velika strokovnjakinja na svojem področju, ki zahteva človeško srčnost

in predanost. Temu primerno sta mi vsadila vsak svoje vrednote. Na družinskih kosilih nikoli niso manjkali intelektualni pogovori. Pa je mama hitro udarila po mizi in rekla, ko je družina skupaj, smo pomembni mi, za vse druge stvari pa bo vedno čas na voljo.

Kljub vsemu pa ste mlada ženska z vsem, kar spada zraven. Imate odličen slog, eleganco, kjerkoli se pojavite, nam zastane dih. Na kratko, imate prefinjen okus. Ste ga pridobili ali je to nekaj, kar je v vas?

V osnovi sem zelo preprosta punca in mislim, da s tem ni nič narobe. Tudi moj slog je zelo čist in enostaven. Slog preprosto imaš, ne moreš ga samo 'nositi' ali menjavati. Ključ do njega je iskrenost.

Na rdečih preprogah vas pogosto vidavamo v belem. Je to naključje?

Poleti rada nosim belo. V beli barvi se dobro počutim. Morda je bilo to na začetku naključje, zdaj se pa zavedam, da jo kar pogosto nosim.

Samo pogumne ženske si lahko privoščijo belo od glave do pete. V beli obleki ne moreš ničesar skriti.

Ja, to je res. Je precej zoprno, če se poliješ z rdečim vinom. Si že naslednji dan v novicah. Joj, na to pa nisem pomislila ... (smeh)

Kdo skrbi za vaš videz v javnosti?

Plesala sem v plesni šoli Kazina in imam srečo, da sem se tam spoprijateljila z našo spordorno in uspešno modno oblikovalko Nino Šušnjaro. Vesela sem, da se ji ni težko ukvarjati z mano, in že od nekdaj jo sprašujem za mnenje ter ji tudi najbolj zaupam. Všeč mi je, ker me ne sili v trenutne modne trende, saj pozna moj značaj, ki ga zna dopolniti s potrebnimi pritklinami. Vedno poskrbi, da jaz nosim obleko, in ne obleka mene.

Se je mogoče elegantno obleči tudi v mrazu in snegu?

Nina Šušnjara bi temu pritrdila. Jaz najprej poskrbim, da mi je toplo. Za lep in eleganten zimski videz so dovolj že dobri škornji in plašč. Sicer pa je poletje tisti čas, ko se punce veliko raje ukvarjamo s svojim stilom.

Ne moremo mimo decembrskih praznikov, ki so za marsikoga najlepši del leta. Kako preživljate praznike in kako jih boste preživeli letos?

Rada imam božične praznike, ko smo ljudje skupaj, pa čeprav veliko ljudi očita, da je vse zrežirano. Rada imam lučke in božično vzdušje, ki me popelje nazaj v otroštvo, v domišljijo in pravljice. Silvestrovo pa najraje praznujem mirno, na toplem, v družbi najdražjih. ■